

JOHN NORMAN

TÖÖLÖN TULLISTA MAAILMALLE

TÖÖLÖN TULLISTA MAAILMALLE

© 2024 John Norman

Kannen kuva: Sami Halinen

Taitto & Kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 9789528073758

TÖÖLÖN TULLISTA MAAILMALLE

**'Jusa ja Jali korkeasaaressa '50'. Jali oli kääriänyt polvista risaisten ja
likaisten haalaririni lahkeet piiloon.**

Jusa katselee maassa lojuvia vaahteran lehtiä, jotka littaantuvat leikkiauton pyörien alla, klon konk... klonk... Auto ei alun perin ole leikkiauto, se on ollut Mannerheimintielle olevassa Messuhallissa teollisuusnäyttelyssä. Auton lavalla on silloin ollut viljaa, koska Roottori Savonius oy valmistaa myös viljankuivureita. Joten Jusan faija on saanut tehdä tarkan pienoismallin 1:10 Chevrolet-kuormurista. Nyt Jusa istuu auton lavalla, jota työntävät Huhdan veljekset. Lehtiä satelee hiljakseen rosoisen kuoppaiselle asfalttipihalle, jossa tuuli leikkisästi pyöräyttelee niistä pieniä pyörteitä.

– Titiätekste te, et nyt on sy syksy? valistaa veljeksistä vanhin, änkyttävä pyylevähkö Antti.

– Joo, säestää urheilullisempi Pekka lisäten, – se on kliffaa, ku pääsee skimbaa ja skrinnaa nurmareilla.

Asfaltissa olevia sodan aiheuttamia pikku kuoppia väistellössään pojat huomaamattaan skujaavat naapuritalon pidelle. Äkkiä ilman täyttää mäkättävä ääninen rääkäisy. Ääni kuuluu naapuritalon tsilari Votto-selle. Hän on kollegoidensa tapaan hyvin tarkka reviiristään. Tsilarin duuni on tärkeitä duunii. Vottosen tarvii pitää pihat kondiksessa kesät talvet, se saa heilua lapparin ja luudan kanssa.

Osansa luudasta saavat välillä myös naapuritalon uteliaat ja sotkevat ”suotannaan kakarat”.

Myös keskuslämmitys hiilillä ja haloilla työllistää 24 t. Tsilari saa jatkuvasti slepata kolia pesään, mutta kuitenkin enimmäkseen halvoja, koska hiilestä on vielä pulaa. Sodassa ollut hieman hermostunut Vottonen on selvästikin sisäistänyt homman vakavamielisesti elämäntehtäväkseen.

Pojat asuvat Vakuutusyhtiö Tarmon vuokratalossa, Mannerheimintie 59:ssä.

Lähes kaikki asukkaat ovat duunareita perheineen. Naapuritaloissa asutaan taka-töölöläisissä omistusasunnoissa. Poikien talossa on paljon kavereita. Eletään syksyn 50 alkua. Fajjat ovat olleet kovia lisääntymään

palattuaan sotareissuiltaan, eli Jusaa vanhemmat kundit kuuluvat ns. kiireesti sukset jalassa tehtyyn ikäluokkaan. Pihalla braijataan välillä Korean sota. Joittenkin fajiat sanoo:

– Ei tollasta tartsis leikkii, me ollaan oltu sodassa, me tiedetään sen kauhut ja painajaiset.

– Joo, mut me soditaankin ihan omaa sota, eikä me hävitä, kundit mahtailevat.

Pojat vetäytyvät omalle pihalleen suojaan Vottosen heiluvan luudan alta.

– Eiks ois kliffaa, jos tulis oikee sota? Alkas tapahtuu kaikkie kliffaa, sanoo Jusa innoissaan.

– Joo, sais kiväärin ja kaikkii aseita, sais ampuu vihollisii, säestää Pekka innostuen.

– Pommit paukkuu ja tulipaloja joka puolella, brankkarit ja ambulanssit ajaa sireenit ulvoen.

– Olis se tosi vänkää! Olis se jännempää ku tsilarien pakoilu, hihkuu Jusa.

– Et te te te ette mitää sodasta tiedä, mä oon ollu sodassa, änkyttää kokenut isobroidi Antti lisäten: – Mä mä o oon juju juossut mutsisin kassa popomisuojaan mä oon nänähnyt kuol leleita.

– Joo, siks toi änkyttää, toteaa Pekka totisena.

– Mumut tititätekste, et sosodassa on muutaki kuku ampumista ja kaatuneita? Kuku silloloin voi rikastuu, Antti esittää itsevarman ja kokeneen näköisenä tietämystään.

– Äää hei, miten nii? kysyy Jusa epäilevän ivallisesti.

– Mämä oon kullu kuku mun kummitäti kerto mun äidille, et sese teki mu mustanpörssin kauppaa, se möi voita ja fläsää. Se o on rikastunu, Antti kertoototisena.

– Sä oot syäny liikaa sitä fläsää, ku oot tollanen ihris! Oikee hyllyvä fläsä koko kundi! ilkkuu Jusa.

– Joo – mut sä oot ite riisitautilinen! Tubiksesta karannu, hah hah, Pekka nauraa ivallisesti.

Jusa menee hiljaseks. Muutama vikko sitten Jusan mutsi oli raahannu Jusan Tubikseen tutkittavaksi, ku sen mutsi epäili, et Jusalla on tubi, ku Jusa on pelkää luuta ja nahkaa, eikä skruudaa mitään kittaa vaan milkkistä. Tubiksessa lekurit oli ottanu läpivalaisuun, varmaa miljoona röntgenyksikköä.

Sit ne oli todennu, keuhkot on puhtaat, samoin tyhjä vatsa. Sit ne oli kehottanu syömään aina aamulla puuroa. Jusa puolustautuu uhoten itsevarman näköisenä:

– Kyl mulla on voimaa, vaikka mä oon pieni. Hei, mä kuulin ku isot kundit skulas pidellä skrubuu, nii yks Kaijus kerto, et sen setä keräs kultahampaita kuolleilta vihollisilta. Kiväärintukilla turpaan! Kulthampaat vaa irti ja fikkaan ja fyrkat jemmaan! Tosi on, uhoaa Jusa.

Anttia inhottaa Jusan stoori, ja hän innostuu kertomaan tietämästään hieman inhimillisemmästä raharikkaasta:

– Mut hei kukundit, mä titiän, naapuritalossa meidän pipihan yläpuolellea asuu tosi ririkas nainen.

– Joo , se on yks Simoliini, se omistaa koko kerrostalon, se ei anna kenenkään mennä sen pihalle, tietää Pekka.

Jusakin on kuullut naapuritalon omistajasta ja kysyy kiinnostuneena:

– Onks se sellanen, jolla on aina pihalla sininen pitkä työtakki päällä?

– On se se, meidätkin se ajoi pois, ku me oltiin yhden Arin kaa vaa vähä stiigaamassa, sanoi Pekka.

– Lähdetääns seikkailee? ehdottaa seikkailunhaluinen Jusa innoissaan.

– Joo, lähetään tsiigaa solttuja! Pekka huudahtaa, – yritetään snutaa kuteja tai jotain kätsää.

Ja niin kundit dallaavat pitkin Urheilukatua kohti Laakson skutsia samalla varmistaen, ettei kukaan aikuinen huomaisi heidän poistumistaan pihalta.

Osa Laakson metsää (nykyisin Keskuspuistoa) on piikkilanka-aidalla rajattua sotilasaluetta.

Urheilukadun ja Lääkärinkadun kulmassa sijaitsee alueen vartioitu pääportti. Portilla seisoo nuori varusmies vartiossa. Tämänkaltaiseen

tylsään vartioitehtävään laitetaan yleensä nuoremman ikäluokan edustaja. Vartiomies seuraa huvittuneena lähestyviä pikkupoikia, mutta tarkemmin katsottuaan lähestyviä vintiöitä hänen kasvoilleen muodostuu huolestunut ilme. Tämäkin vielä. Hän vaistoo, että näistä ipanoista koituu vielä harmia.

Kaduilla ja pihoilla kasvaneille pojille on kehittynyt jonkinlainen alkeellinen psykologinen vaisto.

Kundit hiffaa, et tän soltun kaa vois vähä hupailla. Kaveruksista vanhin, Antti 7 v, kysyy:

– Hei sotamies, o onks toi susun kivääris ladattu, onks siinä oikeita kukuteja?

Ekaa kertaa vartiossa seisovaa Artjärveltä kotoisin olevaa alokas Kiiskistä, 17 v, huvittaa, ja samalla kuitenkin ärsyttää poikien röyhkeä uteliaisuus. Hän suostuu silti alentuvasti vastaamaan:

– On tää, sanoo Heikki Kiiskinen hymyillen lievästi ylimielisen näköisenä.

– En mä usko sua, väittää Jusa, 4 v.

Jusan mielestä naamastaan noin nuoren näkönen kaiffari, jolla on leuassaan untuvaista partaa, ei sais viä käsitellä aseita.

– Joo, en mäkää usko sua, et sä osaat edes ampua, intää Pekka, 5 v, epäillen.

– Ammu vaikka totohon isoon kiveen, nii meme u uskotaan, Antti yllyttää ärsyttävästi ilmehtien.

– En miä saa ampua turhaan, kattokaas siithän tulis miulle ikävyyksii, selittää vartiomies Kiiskinen.

– Nono, nänäytä nyt, o onks siinä edes kuteja, yllyttää Pekka kiihkeän uteliaana.

– Nii näytä meille, ei me sua muuten uskota, Jusa yhtyy puolestaan Antin yllytykseen.

– Nänäytä nyt et me uskotaan, vaikka ei sulla kuiteskaa o oo mimitää kukuteja tossa sun tussarissas, buhhuuhuu, buhhuuhuu, buhuhuu, Antti ivailee irvistäen ivallisesti.

– Kylhää miä teille näytän, häipykää hyvänsään aikana, kun vielä kerkiätte! tiuskaisee ärtynyt vartija.

– Et sä meille mitää voi, et sä uskalla edes ampua, uhoaa Jusa innoissaan.

– Joo, et sä mitää uskalla, pelkuri pelkuri hahhaah, hahhah, buhhuu, buuhuhhuu, kiusoittelee Pekka.

– Säsä e et vois meille mitää, jos me käveltäs tosta portista sisään, Antti jatkaa kiusoittelua.

– Buhhuu, buhhuu, buhuu, buuu, buu, buuaavat kaikki pojat yhteen ääneen. Poikien rohkeus kasvaa heidän uhostaan. Antti astuu lähemmäs porttia ja vartiomiestä tavoitellakseen puolileikillään vartioasetta pystykorvakivääriä.

– Hälyytys, hälyytys, apua! huutaa vartiomies hämmästyneen turhautuneena. Paikalle säntää lähistöllä olleita varusmiehiä.

– Mikäs täällä on hätänä?! kyselee kovaäänisesti melkein yhteen ääneen paikalle ehtineet sotilaat.

– No, kun nää kakarat meinasvatten yrittivätten varastaa miult aseene, sopertaa vieläkin yllätys hyökkäyksestä hämmästynyt ja harmistuneen turhautunut vartiomies.

– Siis noi kakrut, vai? ihmettelevät toiset sotapojat, joukossa muutamia ylimielisen näköisiä, jo vanhemman ikäluokan edustajia.

– Yriittiks vihoolline oikee hyäkät, ku sää apua huusit? kysyy teko-huolestuneella äänellä sotamies Silokallio Turun Raunistulasta ivallisen pirullinen leveä virnistys naamassaan.

Tunkeutujat Antti, Pekka ja Jusa hivuttautuvat vähin äänin takavassemalle.

– Vartiomies, onko teillä jotain ilmoitettavaa? Tiukka ääni kuuluu vanhemmalle soturille, jolla on peltinen lätyskä kaulassaan, neljä väkästä kauluslaatassaan ja asepukunsa housuissa leveä keltainen nauha sekä kiiltävissä saappaissaan kilisevät kannukset, kunnioitusta herättävä näky.

Nuoremmat alokkaat ja sotamiehet tervehtivät ylempäänsä heilaut-

tamalla kättä lippaan ja seisten jäykkänä kuin tinasotilaat. Vanha sotaratsu tuijottaa vartiomiestä äreänä odottava ilme punakalla naamallaan.

– Herra ylikersantti, ilmoitan kolmesta luvattomasta tunkeilijasta, kuuluu Kiiskisen vartioilmoitus.

– Mitä, mitäh? Ettekö pysty pitämään loitolla kolmea kakaraa, oleteko te edes vartiomies!?

Perkeleen perkele, alokas! Ettekö pysty hoitamaan tehtäviänne? mylvii kessu naama punaisena.

Ja te perkeleen kakarat siellä, mitäs helvettiä te pennut tänne tuppaatte!? Teillä ei ole asiaa armeijan alueelle vielä vuosikausiin. Olkaa tyytyväisiä, kun saatte olla portin sillä puolella.

Teidät kyllä aikanaan kutsutaan. Laitankin teidän naamat muistiin, niin pääsette heti putkaan, kun aikanaan tulette asepalvelukseen, lisäksi saatte luoda sontaa hevosten alta kaiket yöt niin, että opitte.

Ja nyt häipykää tai joudutte heti putkaan vedelle ja leivälle, mars mars kuin olis jo!

Itsesuojeluvaisto herää pojissa, ja he poistuvat puolijuoksua urheilukadun suuntaan. Pojat eivät enää erota kunnolla ylikersantin mylvintää. Mutta Lääkärinkatu raikuu ylikessun ukaasista laittaa alokas parka viikoksi ylimääräiseen yövartioon.

Aikansa juostuaan pojat hiljentävät vauhtiaan ja siirtyvät tuberkuloosisairaalan aidan viereen Urheilukadulle.

– Nänäittekste, kukundit sen sotapäällikön naaman, ku se huusi? Se oli ihan punanen, se oli ihan raraivohullu, änkyttää Antti vieläkin hengästyneenä.

– Onneks se ei ampunu meitä, mä näin, et sillä oli pistooli vyöllä, toteaa Jusa helpottuneena.

– Meinaatsä, et ne ampuis lapsia, en mä usko, ei kai ne sellasta tekis? Pekka kysyy epäuskoisena.

– Kukuule Pepekka, mä oon kuullu ku, meidän setä ja faija bamlas jurrisa, nii setä sano, et ryssät ampu rajaseudulla naisia ja lapsia. Ne ryssät oli kuulemma jotain desantteja, kertoi Antti totisena.

Jusaa ja Pekkaa arveluttaa vieläkin äskeinen välikohtaus portilla sotilaiden kanssa.

– Niin, mut nehän oli ryssiä, ei kai suomalaiset ammu lapsia, eihän? kysyy Jusa vieläkin epäillen.

– E ei nene memeitä ammu, eihän nyt ole edes sota, sanoo Antti rauhoittaakseen kavereitaan ja samalla järkeilee itseksensä vaaran olevan tällä kertaa kuitenkin onnellisesti ohi.

– Mut joudutaaks me putkaan? Se päällikköhän sano, et me joudutaan vielä boseen. Jusaa pelottaa ja inhottaa ajatuskin siivota hevonpas-koja ja istua vedellä ja leivällä jossain pimeässä vankityrmässä.

– Ääeh, me mihinkään jouduta, eihän ne tiedä, ketä me ollaan, Pekka järkeilee rauhoittuakseen.

– Ei ne tiä, missä me asutaan, Jusa lisää Pekan toteamukseen.

– Hehei, nene vaa pelotteli meitä, uskottekste? oivaltaa Antti to-deten, että kaikki oli vain sen raivoisan sotapäällikön pelottelua.

– Hei, spiukataan niitä, ihan niiku oikeessa sodassa, ehdottaa Pekka. Jusakin innostuu; hän on joskus kuullut puhuttavan jostain Mata Ha-rista, joka oli ollut etevä vakoilija. Se oli kuulemma älyttänyt montaa sotapäällikköä.

– Hei, ruvetaanks braijaa Mata Harii? ehdottaa Jusa innoissaan.

– Ääh, me mitää Mata Harii, sehän on nainen! Oo otsä i ihan Väinö, hei? O oikekeet vakoilijat on sotilaita, eikä kukaa tiä niitten nimii, tatai titiätää niiden päälliköt. Vavakoilijoiden homma on jännää, ku ne menee sasalaa vihollisen puolelle ja sit ne tekee siällä kaikkee tie-dusteluu ja shabotataashii, valistaa Antti ylpeänä nuorempiaan omasta tietämyksestään.

Pekka innostuu muistaessaan kuulemiaan sotatarinoita. Monta kovaa juttua tulee mieleen, suurimman osan niistä hän on kuullut yleisessä saunassa Ruusankadulla. Vanhat sotajermut on kovia saunomaan, ja saunan päälle ne juovat ykköspilsua, jota ne ostavat kassanpitäjältä, vanhalta silmäpuolelta mummolta. Mummu tuntuu nauttivan kaik-kien äijien kunnioitusta. Jollain äijillä on kuitenkin kirkasta eväänä:

Pöytistä tai Vaakunaa, joita nauttiessaan he noudattavat suurta huolellisuutta, sillä kukaan ei halua mummon huomaavan pientä juopotelua. Pekasta on aina tuntunut, että mummu kyllä huomaa, muttei puutu asiaan kuin ani harvoin.

– Mä oon kullut, ku äijät kerto, ku ne kaukopartiossa räjäytteli siltoja, junia ja rautateitä, ja joskus ne joutu tappelee paljain käsin, ettei ne olis paljastunu, kertoo Pekka.

– Äää, hei miiten nii ne muka pärjäs, ku ryssillä oli enemmän miehiä ja aseita? kysyy Jusa ihmetellen.

– Kyl ne pärjäs, ne on kaikki tosi juttuja. Joillain oli tippa linssissä, ku ne kerto, mihin kaikkeen ne joutu, sanoo Pekka. Anttikin on kuullut samoja sotatarinoita, ja tukeakseen veljesä kertomaa vahvistaa:

– Tosi jujuttuja, mä oon kuullullu ne kaikki.

Saatuaan rohkeutensa takaisin hän ehdottaa revanssia:

– Hei lähdedetääns vaa viä tatakaisin sinne sotaleirille? Vavakoiltaan, mitä siellä portilla oikee tapahtuu. Ei kai me niitä pepelätä? Meidän faijat kikin on o ollu sosodassa.

– Ääh, me mitää pelätä, lähdetään vaa heti, sanoo Jusa valmiina uuteen seikkailuun. Äskenen tapaus portilla vielä arveluttaa, mutta Jusa ei halua kuitenkaan pettää kavereitaan.

– Mennään kuiteski varovasti, ettei ne huomaa, ehdottaa Pekka.

– Seseuratkaa mua, vavakoilijat, Antti komentaa yhtä itsevarmana kuin saunassa tapaamansa veteraanit. Pieni tiedustelupartio lähestyy taas Lääkärinkadun kulmaa hivuttautuen pitkin Tubiksen aidan viertä, aidan kulmalla ryhmä pysähtyy Antin käsimerkkiin.

– Nynyt hihiljaa mä kurkkaan, mitä nä näkyvissä, reitti selvä.

Tilanne portilla on täysin muuttunut ja rauhallinen. Alokas Heikki Kiiskistä ei näy missään. Portilla seisoo toinen vartiomies itsevarman ja välinpitämättömän näköisenä. Muista satureista ei näy vilaustakaan.

– Kävellääns vaa ohi, ehdottaa Pekka.

– Hei, katotaan samalla, näkyyks siellä kuteja tai jotain, Jusan ehdottaa. – Kannattas vielä kuiteski saada jotain saalista. Kaikkein mie-

luimmin kiväärin luoteja. Olis eri kätsää näyttää kateellisille kavereille soltuilta snutattuja kuteja.

– Mä näin, et siellä oli maassa hylsyjä, siellä voi olla oikeita kutejakin, Pekka kertoo innoissaan.

– Mäki nänäin, e et siellä oli hylssyjä jokapupuolella. Hei, mämä titiän! Anttikin innostuu:

– Käkävellään i iha aidan vieressä, kukukaa ei huomaa meitä. Ei ka katota ko ko so sota alueellele.

Pojat tallustavat aidan vierustaa tekohuolettoman näköisenä. Välillä he kääntelevät kiviä nurin etsiäkseen kusiaispesiä. Niissä on usein valkoisia munia, joita he sotkevat tikuilla ja tallaavat jaloillaan. Ikään kuin tietellisenä kokeena he välillä kuseskelevat pesien päälle katsoakseen, miten muurahaiset reagoivat. Jusalle tämä puuha on enemmänkin kosto viime kesältä, sillä landella

Orimattilassa mummolassa muurahaiset olivat päässet puremaan tosi kipeästi Jusan jalkapohjiin.

Jusaa oli kehotettu kävelemään avojaloin. Neuvolan täti Lastenlinnassa oli ollut sitä mieltä, että lattajalkaiselle, huonoryhtiselle, veltostuneelle ja paljasjalkaiselle Tölikän kundille tekisi hyvää juoksennella myös maalla raittissa ilmanalassa, poluilla ja heinikoissa avojaloin.

Ryhmä etenee Antin johdolla väistellen nokkospuskia ja takiaisia. Sairaala-alueen betoniaidan vierusta on aikanaan rakentamisen jälkeen jäänyt kivikkoiseksi ryteiköksi, johon on sen jälkeen kipattu sekalaista rakennusjätettä, ja jotkut ovat pitäneet sitä myös luvattomana kaato-paikkana.

Pojat kävelevät pääportin ja punaisen vartiotuvan ohi asettuen tarkkailemaan sotilasleiriä takiaispuskien suojasta. Leirissä ei näytä olevan mitään liikettä, kaikki on täysin rauhallista.

– Hei, hei kundit, tsiigatkaa tuolla aidan vieressä mökin takana on lodjuja. Oliskohan niissä aseita tai kuteja? arvelee Pekka kiinnostuneena.

– Ni niistä on yks lo lodju auki, hi hiffaattekste? Eiks sisiinä o oo kuteja? huomaa Antti innoissaan.

Tetehdään sosotasuunnitelma. E eiks me hahalutakin saalista? Antti kysyy innostaen ryhmäänsä.

Pekkaa ja Jusaa kuitenkin arveluttaa operaation onnistuminen.

– Ne voi huomata meidät, ku me mennään kadun yli, epäilee Pekka kammoksuen ylikessua.

– Nii, ja sit on viä toi piikkilanka-aita, Jusa kauhistelee teräviä pitkiä piikkejä sekä ärjyvää ylikessua.

– Hehei, Jujusa, säsä o oot pienin, sä kyl mamahdut aidan alta sisäpuolelle, toteaa Antti innostavasti.

– Mut jos ne kuitenkin huomaa mut, en mä halua joutuu putkaan!

Kiinni jääminen hirvittää Jusaa.

– Eei nene huomaa, jos sä jujuokset nopeesti kadun yli ja sit jätät mamakaamaan ojaan aidan eteen.

– Mä annan sulle käsimerkin, sitku reititi on selvä, nii sit säsä mememeet aidadan sisäpuolelle. Antti esittää ylpeän itsevarmana strategiaansa empivälle Jusalle, joka vieläkin empii suostumistaan:

– Mikset sä mee ite, vai pelkäätsä? Jusa kysyy epäillen Antin motiiveja, joka vastaa totisena:

– E en mämä pelkää mitää, me sasaadaan vielä lä hyvävä sasaalis, jota kakaverit kadedehtii pipihalla.

Välähdyksenomaisesti Jusa muistaa faijansa tarinat sisällissodan ajalta 1918, jolloin faija kahdeksan vuotiaana henkensä kaupalla salakuljetti ruokapaketteja nälkiintyneille punavangeille. Hän oli ryöminyt peltojen ojissa välttääkseen liipasinherkkien vartioiden kiväärit. Jusa muistaa myös sen, miten vartijat kuulemma olivat tylysti ampuneet pellolle Paappasen Mantan, kun hän oli ollut tuomassa leipää pojalle. Jusa päättää kuitenkin, että jos faijalla on kanttia mennä, nii kyllä mullakin sit on.

– Mä meen sit heti, sähähtää Jusa hampaittensa välistä. Päättäväinen ilme kalpeilla kasvoillaan hän syöksyy tien yli jääden ojaan odottamaan hengityksensä tasaantumista ja Antin käsimerkkiä.

Leiri vaikuttaa rauhalliselta, sieltä ei kuulu kouluttajien äkseerausta,

ei edes puhetta. Hän ei silti uskalla nostaa päätään ojanpenkan yli pelä-
ten paljastuvansa. Terästäen kuuluaan äärimmilleen hän odottaa malt-
tamattomana kaverien ”kaikki ok” -merkkiä valmiina sotaoperaatioon
tunkeutuakseen vihollisleiriin ryöstöretkelle. Vihdoin Jusa näkee Antin
käsimerkin ja alkaa ryömiä aidan alitse kohti ammuslaatikoita. Hän
toimii aivan kuin transsissa täysin rauhallisesti, päässään ainoastaan
kiihkeä halu päästä käsiksi ammuksiin. Hän ryömiä aivan matalana
kanervikossa kohti laatikoita, joista yksi näyttää olevan auki. Ryö-
miessään hän ei huomaa kusiaisia, jotka purevat paljaisiin käsivarsiin
ja menevät vaatteiden alle kanervien raapiessa naamaa. Vielä viimeinen
kurkotus kohti avointa laatikkoa. Voitonriemuinen hymy alkaa hiipiä
naamalle. Jusa ojentaa väsymyksestä sekä jännityksetä tarvitsevan käden
kohti kiiltäviä patruunoita. Samalla hetkellä ilman täyttää viinan ja
huutamisen karhentama raivokas ääni:

– Seis, perkeleen poika! Nyt sut piru perii!

Ääni kuuluu vanhalle soturille, päivystävälle upseerille ylikersantti
Virtaselle. Samalla hetkellä paikalle ryntää varusmiehiä räkäpäillä la-
datut kiväärit tanassa. Jusalle tulee kiire paeta Lääkärinkadulle. Piikki-
langat repivät kurahaalarin selästä halki, eikä hän tunne, kuinka piikit
viiltävät selkään pitkän viillon. Lippalakki jää keikkuen roikkumaan
piikkilanka-aitaan. Hänen korvissaan kaikuu soturin raivoisa huuto:

– Nyt sut kyllä, saatanaan poika, ja kaveris ammutaan!

Samalla alkaa kuulumaan kiväärin laukauksia. Jusa juoksee henkensä
edestä, samoin kaverit edellä. Jusa ei hellitä juoksuaan, vaikka keuhko-
kuumeen heikentämät keuhkot huutavat armoa ja kylkiin pistää kuin
puukon iskemänä.

Viimein läikähtymäisillään olevat pojat pysähtyvät Urheilukadulla
ja piiloutuvat takiaispensaikkoon, samalla he kuulostelevat jännit-
tyneenä, seurataanko heitä. Heitä ei onneksi seurattu. Ylikersantti
Virtanen onnittelee itseään onnistuneesta torjunnasta sisäänpäin il-
keästi nauraen. Hän on arvannut poikien ehkä vielä yrittävän jotain
ja varautunut tarkkailemalla heitä salaa tarkoituksenaan antaa pojille

kunnon opetus. Nuoret varusmiehet paukuttelevat innoissaan paukukupatruunoita pelotellakseen pikkupojat lopullisesti armeijan alueelta ja sen läheisyydestä. Tässä kunniakkaassa, tosin epätasaisessa taistelussa Suomen puolustusvoimat onnistui 100 %:sesti. Tosin vastassa oli alle kouluikäisiä pikkupoikia, jotka selvisivät ottelusta henkisin tai vain vähäisin fyysisin vammoin. Jusalle tuli pintanaarmu selkään ja syvä reikä polveen hänen juostuaan paniikissa puskaista töröttävään betonirautaan. Siitä jäi muistoksi elinikäinen jälki polveen.

Kundit kyyhöttävät pitkän tovin takiaispuskien suojassa, kunnes lopulta uskovat vaaran olevan ohi.

Mutta seuraukset äskeisestä välikohtauksesta vastaan SA Intiä arve-luttavat. Vieläkin nenänpääät valkoisina kundit funtsaavat kohtaloaan.

– Miten meidän käy, joudutaaks me boseen, ei kai meitä ammuta? Jusaa hirtittää ajatus joutua sotilasalueelle tuomittavaksi ties miten hirveisiin rangaistuksiin, säilyykö edes henki?

– Nii, tai onks poliisi jo meidän perässä, ja hakkaaks ne meitä pam-puilla, Pekka pohtii peläten mahdollisia tulevia ikäviä rangaistuksia. 40–50-luvuilla oli yleistä pelotella kasvatustarkoituksessa tottelematto-mia lapsia poliiseilla ja mustalaisilla saaden ehkä tahtomattaan nuoret suhtautumaan negatiivisesti poliiseihin ja romaneihin. Jusan fajjakin oli uhannut nostavansa tottelemattoman ja ikuisia kolttosia tekevän Jusan mustalaisten rattaille, mistä hän oli itse asiassa aikoinaan ”pudonnut”.

– Kundit, ei ne tsennaa meitä, eikä ne tiä, missä me budjataan, eikä ne hittaa meitä eikä saa kiinni, jos me vaa pysytään jemmassa, rauhoittelee Antti.

– Ei me voida jäädä kuitenkaa tähän loppuiäksi, toteaa Pekka alkaen jo kyllästyä pöheikössä lymyilyyn. Antilla kuitenkin on jo valmiina mielestään hyvä suunnitelma:

– Hei, dallataan ihan tän aidan viereressä ja pysytään matalana, nii meitä ei huomata. Ja sit ku me ollaan lähellä meidän taloa, juostaan Simoliinin pihan läpi ja sieltä viereisen talon pihan kautta kadulle (Mannerheimintielle), nii kukaa ei arvaa edes, missä me budjataan.

Pojat asuvat Vakuutusyhtiö Tarmon vuokratalossa, Mannerheimintie 59:ssä. Lähes kaikki sen asukkaat ovat duunariperheitä. Naapuritaloissa asutaan takatöölöläisissä omistusasunnoissa. Poikien talossa on paljon samanikäisiä kavereita. Eletään 1950-luvun alkua. Faijat ovat olleet kovia lisääntymään palattuaan sotareissuiltaan, eli vähän vanhemmat kundit kuuluvat ns. ”kiireesti sukset jalassa”-tehtyyn ikäluokkaan. Pihalla braijataan välillä Korean sotaa. Joittenkin faijat sanoo:

- Ei tollasta tarttis leikkii, me ollaan oltu sodassa ja tiedetään sen painajaiset ja kauhut.
- Joo mut me soditaankin ihan omaa sotaa, eikä me hävitä viholliselle, kundit mahtailevat.

BoD

John
Vuorinen
2018